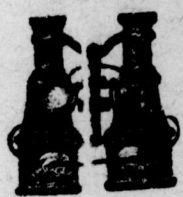

VASÁR NAP

Politikai, irodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap

Bottó Kornél pipere, diszmű és rövidáru üzlete
DEBRECZEN, Piacz-utca 55—56. Hungária kávéház mellett.
Kézi táskák nagy választékban. Kötött áruk és szabó kellékek.

Szemüvegek és lorgnettek

rövidlátó, távollátó, gyengélátó és operált szemeknek. — Gazdáknak nélkülözhetetlen, kipróbált
légsulymérők (időjelzők), mezei látcsövek, prismás látcsövek és hőmérők
és minden optikai szakmába vágó cikkek legnagyobb választékban kaphatók

Fischer Jakab elismert szakértő lótszerészénél. — Debreczenben, Piac-utca 21. szám. Sesztina-ház

Porcellán és üveg edények szervizek, diszműtárgyak és játék-különlegességek gyönyörű és mégis
olcsó árban kaphatók

Fővárosi Bazár Simonffy-utca 1.

Kérjünk mindenütt

Ebesszéli

üditő ártézi forrásvizet

Tisztán és szénsavval telítve. Természetes hőforrás. Megrendelhető

Barna-u. 1. szám Telefon 216. sz.

A magyar szabadalmazott lópatkógyár r.-t.
gépjavitó és szerszámkészítő ipartelepe

vizvezetési, csatornázási és közp. fűtési

osztályllyal bővített ki. — Minden e szakmához szükséges berendezési cikkekől nagyválasztéku raktárt tart.

Sándor Ármin

óra, ékszer, ezüst és drágakő raktára
Debreczen, Piacz-utca 41. szám.

Eddig nem létezett olcsó árak!

Trnka Ferencz

Gép-, kazánkovács műhelye, ártézi kútfurási vállalata, itató vasvályu gyári raktára, Debreczen. Telefon 576.

Vállal gazdasági gépek javítását, malmok és ipartelepek berendezését.

Ártézi és mély kutak furását.

Gazdasági és községi. **kútszivattyuk** szerelését. — Eszterga, gyalu és

gőzmalmai hengerek köszörülését és rovátkolását.

Szegecselelnélküli viztartányok készítését —

eltört géprészek forrasztását legújabb módszerint

Ajánlja

gazdaközönségnek

itató vasvályuit

Röltésgvetéssel díjtalanul szolgálók

Wacha Róbert

ruhafestő, vegyítisztító,
gőzmosó és ágytollat-tisztító intézete
Debreczen, Simonffy-u. 55. sz.
Telefon 840.
Fiók üzletek:
Széchenyi-u. 6. Verbóczy-u. 14.
Varga-u. 35.

Fest és tisztít

mindennemű felső ruhát, csipkét,
függőnyt, szőnyeget stb.

Gyászesetben áremelés nélkül
soron kívül fest bármilyen ruhát
feketére.

Festés, vagy tisztítás végett átvett
férfi ruhát szakember javítja,
s vasalja. Vidéki megbízások a
központoz: Simonffy-u. 55. sz.
alá intézendők.

A gőzmosó

megbízásait kiváló szépen, gyorsan
és pontos időre teljesíti.
Csontkemény és tükörfényű gal-
lért, kezelőt szállít.

Ágytollat

hófehérre, fertőtlenítve tisztít, ju-
tányos áron. Ágytoll tisztítás
□ minden hétfőn □
Simonffy-utca 55. szám alatt.

Prelovszky András

elsőrangu katonai és polgári szabó
üzlete, bel- és külföldi szövetek,
valamint hadifelszerelési cikkek
nagy raktára. M. kir. államvasutak
szállítója.

Debreczen, Rössuth-u. 3.

Elvállal a legújabb szabásu és a
legnagyobb igényeket is kielégítő
katonai-, vasuti- és sport-egyen-
ruhák, polgári öltönyök, valamint
magyar disz- és viselőruhák; papi
reverendák, palástok, fővegek stb.
a legjutányosabb árak mellett el-
készítését. Gyászöltönyöket, vala-
mint vidéki megrendeléseket a
:: legrövidebb idő alatt készít. ::

Fazekas Imre

villamos világítás és erőátviteli
vállalata

Piacz-utca 77. sz.

■ Telefon-szám 567. ■

Szép munkáért, :-:
versenyképességért
számos legnagyobb
:-: kitüntetés! :-:

menyasszonyi : ékszerek : ezüstneműek

legnagyobb
választékban

bámulatos olcsó árakon

Löfkovits Arthur és Társa

Magyarország legnagyobb
órás és ékszerész üzletében.

Fennáll:
30 év óta!

Előfizetési árak egész évre:

Helyben . . . 5 korona
Vidéken . . . 6 korona

Egyes szám ára 10 fillér

VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debreczen, Kossuth-
utca 8. szám alatt.

Telefon 505. szám.

Politikai-irodalmi-társadalmi-és-közgazdasági-hetilap

Főszerkesztő Dr. RÉVI NÁNDOR

Apponyi Albert gróf

Irta Szigethy Gyula

„Te megdobálsz engem kövel, én visszadoblak kenyérrel . . .” Vagy nem ezt tette-e közéletünknek ez a tündöklő alakja a magyar munkásokkal, akik a legutóbbi választási küzdelem hevében kövel dobálták meg. És ő elment oda, ahol ma már millió felül élnek véreink. Elment Amerikába, ahol ragyogó tehetségével s ma már az egész művelt világ által elismert tekintélyével dicsőséget szerzett a magyar-nemzetnek, amely dicsőség fényét, hasznát elsősorban az ott élő magyar munkástevéreink kenyéralakjában fogják élvezni. Azok a hatalmas munkaadók, akiknek körében ismertette nemzetünket: hisszük, hogy ezután nagyobb megbecsüléssel fogadják a magyar munkást: és így jutnak kenyérhez Apponyi útján azok, akik őt kövel dobálták meg.

Mert nem a grófok vándorolnak Amerikába, hanem a munkások ezrei és ha látjuk és halljuk az egész világtól dicsőíteni Apponyit: szívünk megtelik keserűséggel, mert tudjuk és érezzük, hogy ha ez a lángelme csak rövid időre sziveszerint cselekedhetett volna és nemcsak az osztrákok által meghatározott korlátok között kormányozhatta volna Magyarországot: akkor azok a milliók, akik nem találtak itthon megélhetést s az újvilágba kellett azt keresniök: — megindulnának hazafelé és megint csak az Ő alkotásai útján juthatnának a kövel dobálódzók kenyérhez.

Micsoda átok fekszik a magyar nemzetten, hogy éppen legjobbjainak azzal kell csak elfoglalva lenniök, hogy ébren tartsák a nemzetet; de a nagy nemzeti munkára természetesen már nem juthat sem erejük, sem munkásságokból annyi, hogy olyan titáni harcra lehetnének képesek, amely még a mi közönyösségünket is megostromolhatná.

Annak mindnyájan tudatában vagyunk, hogy Apponyi is csak kötött kezekkel dolgozhatott és hogy mégis nagyot alkothatott, azt csak az Ő nagyságának tudhatjuk be: ha az utódok el nem rontják alkotását, a jövő igazolni fogja Őt és ha a történetíró a nemzeti egység megteremtőit fogja dicsőíteni, akkor az Apponyi nevére az első és a legfényesebbek között kell, hogy említse. A nemzet — amelynek igazi érzését nem lehet megveztegetni — pedig gondoskodni fog róla, hogy a neve örökké éljen: mert amit alkotott és Isten segítségével alkotni fog, az maga is örökéletű lesz.

Nem rajta mult, hogy a vésőt kivették kezéből. Nem fáradt csüggedéssel, lemondással tette le a kezéből. Ő tudott volna tovább is dolgozni és ha az igazi nemzeti munka megint tette fog hívni minden igaz magyarembert: akkor Apponyit ott fogjuk találni az első sorban a harcolók között.

Magasan, nagyon magasan áll Apponyi az egész magyar politikai és társadalmi élet felett. — Sásként kóvályog fent a levegő végtelenségében. Ő beláthat mindeneket de mi, a röghöz tapadtak, nem becsülheljük meg kellőképpen az ő látását. Szomorúan jellemzi sivár közéletünk meddőségét, hogy a Mának legnagyobb magyarja: Apponyi mennyi elismerést és hálát arat Magyarországon! Élesen, sőt górombán kritizálják meg legtöbbször hivatatlanok őt, akinek lángelméjét az egész művelt világ bámulja és csodálja. Apponyi nemcsak nekünk magyaroknak, hanem Európa vagy az

egész világ akármelyik államának dicsőségére válna, hogy az Isteni nagy gondviselés éppen nekünk magyaroknak juttatta arról ő nem tehet . . . Bizonyos, hogy mindenütt jobban megbecsülnék mint minálunk. Apponyi nagyságának magyar értékelése a legekletánsabb példa arra, hogy milyen tehetségek érvényesülnek Magyarországon. Igazi nagyjainkat lebecsméreljük, sőt nem is ösmerjük: alprófétáinknak és ál-bölcseinknek pedig kultuszt állítunk. Apponyinak a nagyságából azonban mit sem von le a mi magyar indolenciánk: „Te megdobálsz engem kövel és én visszadoblak kenyérrel“ . . . Így cselekszik Apponyi.

In memoriam

Irta György Oszkár

I.

*Ó változás csodasága!
Egy patakból kiszakadtam,
Mindig mentem, egyre mentem.
Folyó lettem, míg szaladtam.
Voltam fia, fiacskája,
Voltam öccse, öcsikéje,
Leszek bátyja, leszek atyja,
Mostan vagyok a testvére.*

*Én szaladtam, ő megállott.
Sötét haja sohse lesz ősz,
Sima bőre soha ráncos.
Én leszek csak öreg, béna,
S így térek meg az anyámhoz.*

II.

*Gyermek voltam, mikor elment,
Ölébe vett, úgy bucsúzott.
Én azóta ifju lettem,
Ő az éltem átaludta.
És mikorra hozzátérek,
Hosszú éltem, nehéz éltem
Néki csak egy kis pillanat:
Ifjan, szépen átaludta.*

*És mikorra hozzátérek:
— Gyermek voltam, mikor elment,
Gyermek voltam s leszek atyja. —
És mikorra hozzá térek:
Ölébe várt kicsi fia,
Lehajlok a homlokához.*

Sélyei József

vegyészeti ruhatisztító és javító intézete. Telefon 8—58.

DEBRECZEN

Műhely és felvételi üzlet: Péterfia-utca 42—44. szám alatt.

Tisztít és javít

uri és női ruhákat, gyermeköltönyöket, diszitő és butorszöveteket s minden e szakmába vágó dolgokat a legszebben és legolcsóbban

Antiszemitizmus Debreczenben

A „Nap“ f. hó 19. számában a következő panasz jelent meg:

Szegény, jó családból való árva leány vagyok, aki eddig himzéssel kereste kenyerét. Mikor szemeim elgyöngültek, más kenyérkereseti forrás után néztem. Kaptam is állást Paczelt János debreczeni virágkereskedésében, de alig voltam ott négy napig, a főnököm levélben értesített, hogy elbocsájt, mert **zsidó vallású vagyok**. Hát már egy ilyen szerény álláshoz is rendezett vallási viszonyokat kívánnak?

Debreczen.

Fried Frida
Erzsébet-utca 29. szám.

A dolog eddig rendben volna. Végre is nem lehet senki meggyőződését korlátozni, vagy szabályozni. Ha nem is kultur, de szabad államban élünk, ahol mindenki úgy rendelkezik, ahogyan azt egyéni meggyőződése megkívánja. Szót sem érdemelne az egész eset, ha egyedül állana Debreczenben, vagy ha ezek az eléggé el nem ítéhető vallási türelmetlenségek Esztergomban, vagy más klerikálisnak feltüntetett városban honosítottak volna meg. A gyengébbek kedvéért megmagyarázzuk, hogy sem Esztergomban, sem sehol másutt Magyarország területén az antiszemita érzelmek, hogy úgy mondjam, a zsidók gyűlölete úgy ki nem fejlődött, mint nálunk, Debreczenben, a kálvinista Rómában. Pedig Debreczen liberális város, mert Kálvin tanait követik, amely vallási türelmetlenséget nem ismerve, az emberszeretet bástyáira van építve.

Azokat a felvilágosodott keresztény testvéreinket, akik a fenti kereskedő eljárásával nem értenek egyet s azt elítélni szeretnék, azokat megnyugtathatjuk. Ne háborodjanak fel, térjenek napirendre a dolog felett, mert nem egyedül áll ez az úr városunkban. Nem is hisszük, hogy egyéni meggyőződését követte volna, amikor azt a szegény leányt kilökte csak azért, mert zsidó volt, — dehogyan: csupán követte az előkelő cégeknél és vállalatoknál már régen és elég jól bevezetett példát, amely már üzleti szokássá vált, amely szerint nem türik meg a zsidót, mint kereskedelmi alkalmazottat s mint hivatalnokot pláne nem.

Sőt! Munkásnak, napszámósoknak sem jó a zsidó!

S hogy rébusokba ne beszéljünk, kiragadunk egy esetet a sok közül, nevezetesen: a Debreczen városi nyomda vállalat dolgát. Rosszul választottunk ugyan, de ez a vállalat az ő rendszerével egyedül áll az antiszemita történetében. Ők ugyanis nem a kellemesét, hanem a kellemetlen kötik össze a hasznossal. Mert: A zsidó ugyanis mint ember, ugyanis mint munkás nekik kellemetlen. Kellemetlen talán mint felügyelőbizottsági tag is, de hasznos, tehát megtürik, mint egyik hasznos eszközét a vállalatnak. Beszéljünk világosabban. Schefftről van szó s ott, ahol schefftről van szó, ahol a vállalatot vezetni, irányítani, üzleteket lebonyolítani, szóval hasznot kell produkálni, ott megtürik, mint eszközt a zsidót; de ha ugyanott a zsidó — munkás vagy napszámós akar lenni: kenyeret szeretne keresni; mint — szerintük — tisztességes munka elvégzésére alkalmatlant

— mellőzik, vagy, mint a mellékelt ábra igen élénken mutatja — kidobják.

Tehát a végeredmény? Hogy városunkban a zsidóság, különösen nő tagjai, a keresztény, de antiszemita üzletekben kitűnő kundschaft anyagot képeznek, de alkalmazásra alkalmatlanok; míg a városi nyomdavállalatnál a zsidó felügyelőbizottsági tagok igen hasznos szolgálatokat teljesítenek a scheff körül, de mint alkalmazott, munkás, vagy napszámós? . . . Ho—hó . . . ott még nem tartunk!

Hüllő violaszírmok

Irta Kerekes György

Omló hajába hüllő violaszírmok,
Kicsiny kezében fonnyadt rózsa volt.
Olyan félősen, esdően nézett szemembe,
Mint szerelmesekre éjjel a ho'd.

Suttogott, kérve, forró szerelemtől
S csókot csók után lihegett ajka.
S míg csók-adóra hajoltam le hozzá,
Valami furcsa, piros volt rajta.

Multkor temették. (Tudom nem szerette):
Piros virágból voltak koszorúk
S hogy mellettem vitték, gondoltam egy furcsát,
Rettenetes búsat, nagyot, szomorút.

Jövőre talán már engem temetnek!
Nem fognak befedni piros koszorúk.
Csak majd én rólam is gondolnak egy furcsát,
Rettenetes búsat, nagyot, szomorút.

Bizottsági ülés

(Dramolette az életből, egy feivonásban, előjátékkal ::)

(A szín: a debreczeni városháza kis-tanácsterme. A cselekmény valamely „közügy“ körül fordul meg; tehát vagy közigazgatási, vagy jog- és pénzügyi, kórházbizottsági, vízvezetési, csatornázási, szinügyi bizottsági . . . stb. ülésén játszódhatnék le. Szereplő személyek: Galambösz — polgármester, Tekintélyes — főügyész, Szépszakállu — főmérnök, Füttyölő — kulturtanácsnok, több bizottsági tag, jelentéktelen szenátorok és egy csomó statiszta)

ELŐJÁTÉK

Lassan gyülekeznek, csendesen helyet foglalnak. Mikor a főszereplők belépnek, még mélyebb lesz a csend. Majd a nagy fejűek suttogni kezdenek egymás között. Sötétben terveznek sötét terveket. A suttogás egyre hangosabb lesz, végre már veszekedésnek is beillik. Most volt a véghatározat a bizottsági ügyben: a statiszták alázatosan elmormolják az „Amment“, — mire az előjátéknak vége és megkezdődik a komédia — akarom mondani:

Telefon: **5-40. „MERCUR“** — összes rendszerű írógépek műszaki vállalat Debreczen, Telefon! Arany János-utca 2. szám. (Specialis javító-műhely.) **5-40.** Gabelsberger rendszerű gyors és gépirászati szakiskola — „Adler“ teljesen látható írású írógép kizárólagos képviselő Hajdu, Szabolcs, Szatmár és Szilágy-vármegyékre. — Copying Office gépiró másoló és sokszorosítási iroda. — Magyar gyártmányú írógép-szalagok. Főraktár hat vármegyére.

A BIZOTTSÁGI ÜLÉS

Galambösz: Megnyitom az ülést! Térjünk rá a jelen ülésünk tárgyára, akarom mondani, tárgyaljuk az előttünk szőnyegen, pardon papíron fekvő, nagyfontosságú ügyeket.

Tekintélyes: Tárgyaljuk. Azaz hogy nem is szükséges már olyan nagyon tárgyalni, hiszen letárgyaltuk mi már egymás között . . .

Galambösz: Bocsánatot kérek, nem is úgy értettem, csak formalitásból. Lesz szíves a jegyző ur, mint előadó, előterjeszteni a szóban forgó ügyet.

Tekintélyes: Jól van, hát előterjesztem. De hangsúlyozom, hogy amit előterjesztek, az jó és sérthetetlen. Figyelmeztetem tehát a bizottságot, hogy előterjesztésemet ne vegye komolyan. Már tudniillik . . .

Galambösz: Igen, igen. Mi megbizunk teljesen a főügyész urban!

Szépszakáll: Ezt hangsúlyozni is felesleges. A mi becsületeségünk, korrektségünk, bátran fejezhetem így ki magam, a köztudatba ment át . . .

Galambösz: Igen, a köztudatba.

Tekintélyes: Olyan dolgot hangsúlyoz ismét a polgármester ur, a mi mindenki előtt teljesen világos.

Egy bizottsági tag: (szerényen) Kérem főügyész ur az előterjesztését.

(Az elszörnyűködés morajlik végig: hallatlan merészség! Megsérteni ilyen kiméletlenül a Tekintélyt)

Tekintélyes: (szigoruan) Hallhatta volna a tisztelt bizottsági tag ur, hogy én már régen megtettem az előterjesztésemet. De ha talán nem hallotta volna, én nagyon szívesen rendelkezésére bocsátom az iratokat. Különösen, ha bővebben szándékozik az ügyet tanulmányozni. Máskor azonban nagyobb figyelemmel kísérje a tárgyalás menetét!

Fütyölő: Mikor én még legény voltam, a deresre huzattam, akik nem hallgatták figyelmesen szavamat a — Hortobágyon.

Galambösz: De kérek kedves Miska! Mérsékeld magad! Most nem vagy a Hortobágyon.

Fütyölő: De igen, ott vagyok. Mert én ott vagyok, ahol akarok és úgy vagyok mindenütt, ahogy akarok. Én I. K. Tóth Mihály vagyok, szabadalmazott utód, utódja nagy őseimnek.

Galambösz: Bocsánatot kérek, maga csak utód, de én ő leszek!

Fütyölő: (megjuhászkozik erre a nem várt rendreutasításra. A nagy csendet valamelyik rakoncátlan bizottsági tag a következő megdöbbenést keltő közbeszólással zavarja)

Egy hang: Hol van Vecsey? (Mély megdöbbenés)

Galambösz: Nyaral kérem, nyaral. Abbáziába rándult. Sokat dolgozott és idegrendszere felmondta a szolgálatot.

Szépszakáll: Természetesen mi ilyen kiváló és derék collegának nem mondjuk fel a szolgálatot . . .

Tekintélyes: Különbön kijelenthetem, hogy az utóbbi időben megjelent rágalmi híreknek éppen nincs alapjuk. Vecsey beteg, de a közalapok egészségesek — épek és sértetlenek!

Galambösz: (keservesen) Épek és sértetlenek! (Magában) Hát az én részvényefimmal vajjon mi lesz! Oh, közérdek . . .

Szépszakáll: Alaptalan rágalom van mindig elég. Hiszen még engem is rágalmaznak, hogyne tennék meg azt akkor a távollévővel, aki nincs itt, aki nem védheti magát. Pedig tudja a tisztelt bizottság, hogy én és a főügyész ur a legtisztább kezű emberi vagyunk Debreczennek!

Galambösz: Tudjuk, tudjuk . . .

Tekintélyes: Ismét olyat erősít, amihez kétség nem fér. Ami köztudomásu dolog.

Fütyölő: Különbön is nagyon enyhén bánunk mi ezekkel a rágalmazókkal. Le kéne mindenkit csukatni. Hej, csak lennék én még egyszer . . .

Tekintélyes: Én nem is érdemesitem Debreczent, ezt a ronda fészket annyira, hogy felvegyem tőle az ilyen támadásokat.

Fütyölő: Igaz! Fütyölök rá én is!

Szépszakáll: (zsebére üt) Nekem fütyölsz!

Fütyölő: (Minden zeneértését összeszedve, egy gyönyörű valcert fütyöl, amelynek hangjai mellett a bizottság tagjai táncra perdülnek)

Több kevésbé fontos ügy letárgyalása után a bizottság ülése véget ér.

(Kürt)

A Szimfonikusok koncertje

(Az Országos szimfoniai zenekar hangversenye a debreczeni városi színházban 1911. március 19-én)

Szimfonikus hangverseny Debreczenben! Nem is olyan nagyon régen még gondolni sem mertünk volna arra, hogy Debreczenben ilyen magas színvonalu zenei előadással előlehesen állani. Zenei életünk azonban káprázatos gyorsan halad. Elnéztem, hogy milyen milyen distingvált és milyen nagy közönség gyűlt egybe vasárnap este, hogy a legmagasabb rendű zenei élvezetből, egy ilyen nagyszabásu hangverseny meghallgatásával, kivegye részét.

Ugy éreztem magam, mintha nem is volnék Debreczenben, eltűnt a színház türelmetlen sok bosszuságot okozó közönsége és a helyét mintha csupa zeneileg is legintelligensebb ember foglalta volna el. Igazán bámultam ezt a közönséget és csodálkoztam rajta, hogy a mi sokszor lecsepült városunknak ilyen szép és ilyen zeneileg intelligens közönsége van. Az egész est mintha nem is Debreczenben folyt volna le, a szemeim előtt, mintha csak a színház öreg falai lettek volna az egyedüli kapcsok Debreczen és a szimfonikusok hangversenye között. A szereplők természetesen idegenek, — azonban a közönség sem volt „debreczeni“.

Az Országos szimfoniai zenekar reá is szolgált teljes mértékben arra az érdeklődésre, bámulatra, sőt csodálatra, amellyel a debreczeni közönség szereplésüket az első perctől kezdve kísérte; sejtelmes csend előzte meg a hangok csodás szárnyalását, mindenki figyelt és aztán a hangok uralkodtak. Még csak valami nagy harcot sem kellett folytatni ezért az uralomért: a közönség szíve az első accordok csapására azonnal meghódol a hangok démona előtt. Sohasem éreztük jobban, mint az este, hogy milyen nagy ur felettünk ez az édes hangvegyület, amely Schakespeare szerint is „akit meg nem indít, őrizkedj attól, szenvedélyei sötétek, mint az éj . . .“ És mikor ismerhettük volna meg jobban a zenének ezt a csodálatos hatását, ha nem egy ilyen szimfonikus hangverseny alkalmával. Mert lehetnek a solo-zeneszámok akármilyen szépek, bármennyire ragadhatnak is el bennünket az egyéni virtuozítások, igazán nagy és fenséges hatásokat csakis egy tökéletes zenekar képes belőlük a leg-hathatósabb módon kiváltani.

A műsor első száma Wagner, Tanhäuser nyitányával kezdődött; valami kegyetlen hidegszél sűvöltött a zenében és mintha meg-meg kopogtatták volna a Wagner által felidézett ködös éjszaka rémei lelkünk ablakait csontujakkal. Fázósan borzadtunk össze, de ezen a megrázkódáson keresztül a hangok szívünkbe lopták a ködös éjszának misztikus csodáit is. Amint azt Wagner, a nagymester olyan mesterien alkotott meg szíve vérével; szédületes gótikus boltzatokká ívelődtek össze a hanghullámok, amíg készen állt előttünk a Wagneri zenealkotás hatalmas dommja.

Mintha csak napfényes déli tájakra érkeztünk volna, ahol a nap aransugára epedve váltja fel az éjszakák ezüstjét: úgy éreztük magunkat amint a wagneri komor remek után felcsendültek a Händel Suitjének végtelen bájos és graciosus melódiái. A Szimfonikus Zenekar technikájának briliáns voltát most láttuk csak igazán; szinte felfoghatatlannak tarthattuk volna, hogy a roppant dörgő accordokat elhagyva,

Molnár Testvérek

varrógép, kerékpár, grammofon és lemezek legnagyobb raktárában

Debreczen,

Egyháztér 3., a nagytemplom mellett.

Író angyal védjegyű Eufon tölcsernélküli. Pathé tünélküli beszélőgépek és lemezek kizárólagos képviselője. Telefon 727. Kedvező fizetési feltételek! Szolid kiszolgálás! Külön technikai osztály és javító műhely! Telefon 727.

Villanycsengő berendezését, évi jókarban tartását elvállaljuk.

hogyan csálhatnak ki ugyanazok az ujjak ugyanazokon a hangszereken ilyen szubtilisan finom accordokat, amelyek lassan és finoman terjednek szét a légben és elbájolják a hallgatót. mint tavaszi légben az ibolya illat.

Hogy milyen volt a sikere ennek a két hatalmas zeneszámnak azt mutatja a közönség tüntető lelkesedése, amely szünni nem akaró tapsokkal követelte a Berlióz híres Rákóczy induló átíratát egymásután kétszer, szinte nem akarva betelni a zenei gyönyörűséggel.

Szünet után egy talentumos magyar zeneszerző Butykay Ákos „Ünneprontók” című szimfoniai költeményének az előadása következett, ez a par excellence Szimfoniai Zenekar részére komponált hatalmas zenei munka, amely clouja volt a concertnek, legalább is eredetiségben, az bizonyos. Ki ne ismerné Arany János híres költeményét az Ünneprontókat? Pompás téma zenei megérzékítésre! A falu bájos hangulata, a templom tiszta levegője, a falusi vasárnap csendje, gyönyörűen szólalnak meg az Ünneprontók szimfoniájában: a dévaj mulatozás zenei kivitele páratlan; az ördög démoni motivumának megérzékítése pedig egyike azon zenei ötleteknek, amelyeket bátran az örökemberiek közé sorolhatunk; a befejezés arany-jánosi „böszharci zenéjével”. Frapáns hatást tett a közönség körében a szimfonia. Ha Butykay véletlenül nem születik magyarnak, még talán nagyon sokra vihette volna. Ez az én meggyőződésem . . .

A szimfonikus hangverseny utolsó száma szintén par excellence szimfoniai hangverseny szám volt: a nagy orosz zeneszerző, Csajkovszky III. Szimfoniája került a közönség elé, az Országos szimfoniai zenekar nagyszerű interpretálásában. Széles, terjengős ütemek nyitják meg az annyira híres és ösmeretes III. szimfoniát. Hatalmas alapok, mint csak amelyeken épülhet olyan hatalmas zenei épület, mint a Csajkovszky III. szimfoniája. Csodálatos és különös hangulat borong ebben a minékünk nagyszerűen idegen zenében, elszomorodunk, könnyezünk, zokogunk, a szerint, amint azt Csajkovszky akarja; de hogy miért, azt nem tudjuk. Az egyeduralkodók korlátlanul rendelkeznek a behódoltjaikkal, — és mi alázatos, szerény hódolói vagyunk annak a nagy szomorúságnak, amely ott borong a Csajkovszky Péter Illjics által megénekelt örökszomoru, sivár oroszpusztákon. Ezeknek a pusztáknak a szele sír és zokog fel minduntalan, még legvidámabb motivumok megett is, mint a puszták éles napsütése megett az éles árnyék: ott lopózik ez a hangtalan szomorúság.

Mindezen művek mesteri előadása Kun László karnagy dicsőségét hirdetik.

A debreczeni közönség páratlan ünnepeltetésbe részesítette a szimfonikusokat. Zenekar és közönség megértette egymást, és ez a legnagyobb, amit az est dicsőségére feljegyezhetünk.

Kürthy Nándor

Numerus Klauzust

követel a debreczeni ügyvédi kamara: más szóval támaszuk fel a XX. században a céh rendszert, ami elavult ezelőtt százévvél már az ipari foglalkozásoknál is. Más reformok segítenének az ügyvédek baján . . .

A szalag királynál

szallag, csipke, kesztyű, ridikül, arcfátyol, harisnya és párisi újdonságokból állandó nagy raktár

Vida Miklós

nődivatáruházában, Városháza épület.

Atilla halála

(Hún tragédia)

(Szin: Nyílt csarnok a palota nyugati szárnyán. Balra egymásba nyíló termek és folyosók. Jobbra terras, előtte sík mezőség, Atilla városának sátoztáborával. A héttérben nehéz, hullámzó bibor-bársony függöny takarja el a királyi hálóterem bejáratát. A terraszen időnként váltott hun katonák)

A nap leáldozik és a csarnok megtelik piros sugarakkal. Atilla nyugágyra dőlve, félig fekvő helyzetben pihen, körülé a hun Nagyok. A lábánál Csaba. Az egész fegyveres Tanácsot biborba fűrésztli a megtört esti fény. Később szürkület. A tanácskozás már végefelé jár.

ATILLA (felhördül)

Haha! . . . Gyengék vagyunk? Hadurra mondom: Hogy az örök természet is megváltozott. Nem ösmerek többé húnok magamra. De döghalál! reátok sem. Mivé leszünk? Romlásba tart a nagyvilág: beteg Vagyok . . . Ne féljete. Már nem soká Meggyógyulok, mert nászra készülök, Lelkem beteg csupán, hogy látja, mint Fajultok el. Csak én voltam tikóztetek. Csak én! Ti mind hevertetek az én Nagy árnyokomban. Én, Atilla mondom!

ZALÁRD

Atilla, nagy király! Mi csak tanácsolánk. Magad méred ki lépteid. Akár Csak az örök csillagzatok, szabott Pályán magad körül forogsz. De jól Tudod, hü emberid vagyunk. Tanu rá ősz fejem. Hallgass reánk!

ATILLA

Te vén cseléd. Lehet. Igazságod lehet. De nem való, hogy az legyen. Te ember Megérted ezt!? Most érzem, hogy nehéz A fél világ buját, baját a vállamon Cipelni. Gond virraszt körültem mindenütt, Már elseper nagy áradatjuk. Én sokáig Akartam ám legyűrni őket. Nem lehet. A fickók izmosak. Kóbor barangolásuk Nem hagy pihenni. Hajrá! folyton ezt Kiáltják, bömbölik fülemben, hajrá! Megörülök. Ti is megcsaltok, érzem. Hazudtok. Nem hiszem beszédetek. Nagyobb Jelek mutatkoznak, ha majd Az én romlásom elkövetkezik. Ha majd Ármány legyőz Hadurnak ellenére! Ha elpusztul e nagy világ egész színe! Lehullnak akkor majd a csillagok, Csodás, nagy üstökös meg hirdeti a vést. És megremeg körültem minden állat, Hiszen Atilla bucsuzik!

DETRE

Te nagy, dicső király! Nem a halandók, Királyok nagy királya vagy. Hired, Neved fenn fog maradni és te benned Örökkéig lesz a hún nagy s erős! Pusztuljon a görög! Ne engedd azt meg óh Nagyúr, hogy vakmerőn kihivja végzetét Valaki ellened. Jaj annak!

ATILLA

Örökre jaj! Jól mondod Detre szász. Te ösmersz és szeretsz derék, öreg cseléd, Barátom és tanácsadóm. Csodás világot

Élek belül. Nagyot, tüzest. Kicsap belőlem
Minduntalan, tuláradt indulat hevem
Arany minden szavad. Vagy mit tudom — —
Megrendül a mennyboltozat legott, ha én
Az oszlop inganék. Ugy összedül rakásra
Nagy alkotásaim sora!

DETRE

Örökre építvék a ok szilárdul. Én
Tudom, nem döntheti le semmi vész. — —

ATILLA

Vész, vész! Igen, hallom közelgeni. Repül
Felém a nagy madár. Figyelmed felriaszt.
Fáradtan és unottan tartom ezt
A sárvilágot markaimban. Vész közelg
Ugy érzem. Ti ugy sem gondoltok velem.
A dobbanását hallani. Nagy éjsötét
Lován tart én felém. A föld szive
Is megremeg belé. A Nap meg elbukik . . .
De én is reszketek. Mi ez?! Gyengébb vagyok
Tinálatok? Mit néztek oly meredten
Felém? Ti szolgálak: Én Atilla? Nem,
Ezerszer nem. Legyen hát háboru! Húnok,
Mi nekünk nem szabad gyengéknek látszanunk! —
Húnok, készüljétek nagy háborura!

TORDA

Uj áldozat szálljon Hadúr felé!
Te érted nagy király. Tested beteg,
De lelked az erős. Agyad, mely szüntelen
A félvilág javát koholja — most
Kifáradott. Hadur tüzet lövel belé!

ATILLA

Jó Táltosom, tudom. Már nemsokára
Beléfogunk nászáldozást is tartani,
De most előbb határozunk!

ZALÁRD

Kezedbe' van király, kezedbe még
Az Isten kardja! Ám de ne felejtse:
Félistenünk talán. — — Imádkozunk . . .
Közöttünk legnagyobb lehetsz örökre,
Gyarlók vagyunk mi emberek nagyon.

ATILLA

Igen. Gyarló vagyok s beteg. Hadurhoz
Szálljon legottan áldozat. Ma oly piros
Körüitem az egész világ. Oly vérveres.
A násztorom előtt. Talán mámorpiros
Lesz éjszakám. Egészséges leszek!
De most kell jönni ennek a görögnek — —
Határozánk. Elő velök hamar!

ZALÁRD

Belátásod szerint cselekszel óh Uram,
Nem ellenkez többé szolgál veled.

ATILLA

Tudom. Belátjátok, hogy én ha akarok:
A hún akar! Hadurra mondom — —

Uj pénzintézet

*minden nap alakul ma már Debreczenben, nem
kell már sokáig várni, hogy Bank és Szövet-
kezet több legyen, mint kölcsönvevő és betevő.*

Koncz József

csipke és szövet függő-
nyök kifogástalanul
tisztítatnak.

Fióküzlelek: Batthyányi-utca 2. és Vár-utca 3. szám. (Zenede udvar.)

Füzlet és gyár:
Arany János-utca 10. sz.

Alapított 1903.

Telefon 701

Katonák titokzatos merénylete

Négy sötétlelkű, marcona katona vasárnap este kegyet-
lenül halálra szánt egy vidám, derűs arcú bakagyereket egy
ismeretlen asszonyszemély miatt.

Nagyváradon, a Bánya-soron egymást érik a kis korcs-
mák, mulatóhelyek. Itt mulatnak a katonák. Duhaj, véres
mulatók esnek ezeken a helyeken, ahol még estenden
gyertya és mécses ég s ahol nem egy vitéznek aludt már
ki az élete gyertyája — csak ugy virtuskodás miatt.

Most vasárnap délután az egyik korcsmában feltűnt a
katonáknak egy nagyon szép, bogár-szemű fiatal asszony.
Voltak az udvarlói között káplárok, zugsführerek is, de a
szépasszonynak egy fiatal, 22 éves honvédbaka tetszett meg,
Gavricza Demeter, aki a nagyváradai 4-ik honvédgyalog-
ezrednél szolgált, a 2-ik században. Mikor táncra került a
sor, a bogár-szemű asszony Gavricza Demeternek nyuj-
totta kezét.

A kosarat kapott katonák szeme összevillant. És szó
nélkül otthagyták a korcsmát.

Este 7 órakor a réten keresztül gyanutlanul és vigan
haladt a honvédkaszárnya felé Gavricza Demeter. A magá-
nos uton a bokrok sötétjéből egyszerre négy katona ugrott
eléje. Megrohanták. A száját egy pillanat alatt betömték.
Szutyonyát elhajították. És megragadva lábait, kezeit, gyorsan
felkapták és szaladtak vele át a rét messziségén. Gavricza
sehogysem védekezhetett.

Több kilométernyire vitte a négy katona a lefogott
bakát, az utmentén levő elhagyott kutig. A katonák megló-
bálták Gavricza Demetert.

— Most!

Ez volt a vezényszó és Gavricza Demeter zuhant a
mélységbe.

Ez este hét órakor történt, nyolc órakor pedig ott
ment el az uton Magyar Mihály téglagyári munkás és a
felesége. Megrémülve hallották, hogy valaki, mintha a föld
alól hallatszana, keservesen nyög. Nem tudták elképzelni,
hogy honnan jöhet ez a keserves hang.

Mikor a kuthoz közel értek, tisztán hallották, hogy
onnan jön a kiáltás. Magyarné odament a kuthoz és le-
kiáltott:

— Ki van ott?!

Kétségbeesett hang felelt:

— Tuláj Domnye! . . . Segítség! . . .

Magyarné meglóbálta a kutostorát, hogy a veder leér-
jen a vízbe. A kutbadobott baka megkapaszkodott. Magyar
pedig szaladt a téglagyárba, fellármázta a munkásokat. —
Jöttek fáklyákkal, lámpásokkal és létrával. Ugy huzták ki
Gavricza Demetert.

Amint kimentették a katonát, rögtön eszméletét vesz-
tette. Vérző tagokkal vitték a vórházig. Ide telefonon hívták
ki a mentőket, akik a haldokló legényt a csapatkórházba
szállították.

Az esetről a szemtanuk jelentést tettek a rendőrségnél
és a honvédezred parancsnokságánál.

A katonai parancsnokság még az este kihallgatta Gav-
rica Demetert, aki súlyosan sebesült. Pár pillanatra eszmé-
letre tért s csak annyit tudott mondani, hogy két honvéd
és két piros parolis közsbaka voltak a támadói. — — —

Gavricza Demeternek csak azért, mert jobban tetszett
egy szép asszonynak, mint bajtársai: meg kell halni. Mégis
csak örök igazság marad, hogy: keresd az asszonyt.

Mese

Irta Molnár Ernő

Mire ezt kimondta a tündér, akkorára nőtt, mint akármelyik a földi leányok közül, csak hogy hasolthatatlanul szebb volt és a szöke haja csillogott magától mint az arany. Martinus mester igen meg vala hatva ettől a kis beszédétől. Nem tudta, mit csináljon. Először is széket adott a vendégnek, aztán maga is leült a foliansa mellé. Valahogy a kezébe akadt az egyik serleg is, fölhajtotta a bort, amit a tündér otthagytott és már majdnem megszólalt, de ránézett a tündérré és elhallgatott. Valami idegen, valami zavaró volt ebben a különös jelenségben és Martinus mester nem mert szólni, csak nézte, nézte a tündért. Csodálta a ragyogását, csodálatos fiatalságát, egész tündéri szépségét. Közben emlékeztetett arra, hogy fiatalabb korában sokszor elképzelt, hogy így, mint a mesében, egyszer elébe terem egy tündér és ő majd tudni fogja mit kívánjon, lassacskán kezdte megszokni a tündér jelenlétét, az erős, szokatlan bor is izgatja, kergette öreg vérért és beszélni kezdett, már csak azért is, hogy a vendége el ne unja magát a hosszúságos hallgatásban.

— Igen, igen mondotta — gondoltam is erre egyszer-másszor, hogy mit kívánnék én az életemtől, ha lehetne föle valamit kívánnom. Akkor tudom, holmi ostobaságokat kívántam volna. Most se tudom ugyan, nem kívánok-e megint badarságokat, de azt hiszem, már nem. Kimondom:

Ha tudsz adni nekem egy soha ki nem fogyó erszényt, fiatalságot és boldogságot, azt adj. Talán így jó lesz.

Most egy darabig hallgattak. A tündér elkomolyodott. Martinus pedig valami elkövetkezendő, új, ismeretlen izgalmat sejtett, félt és örült egyszerre, mint aki bizonytalanságban van. De ennek is vége szakadt egyszer. A tündér odafordult hozzá.

— Jól van — mondotta — én teljesíthetem a kívánságaidat. De nem egyszerre, a harmadikat, a legnagyobbat. Majd csak, mondjuk, holnaptól kezdve.

— Köszönöm, — szólott Martinus.

— És most — csendült a tündér hangja, mintha nagyon hirtelen nagyon mesziről jött volna vissza — itt az erszényed. És oda adott neki egy szép, fehér selyemerszényt. Martinus megrázta, egypár arany csördült benne. Aztán odalépett a tündér egészen hozzá, felemelte a kis kezét, megsimította a Martinus fejét és szólott:

— Teljesítve van a második kívánságod is.

Ez nagyszerű perc volt. Martinus mester úgy érezte, mintha valami hirtelen és forró láng kapott volna bele elaggott testébe. Egy perc alatt elsötétült előtte minden, hogy a következőben valami ismeretlen, új erő kezdje feszíteni minden kicsi izmát. Megifjodott, könnyűnek, erősnek, fiatalnak érezte magát és annál inkább, mert éppen csak az imént vált meg gémberegett, öreg tetemétől. A fején pedig a fehér haj a tündér keze nyomán visszaváltozott barnára, hosszú fehér szakállá eltűnt az álla alól, a dereke kiegyenesedett.

És Martinus ur eleinte el sem akarta hinni, hogy igazán megifjodott. Valahonnan, valami elfeledett fiók aljáról, igazán nem lehet tudni, hogyan akadt rá, előkotort egy kicsi vedlett tükröt és nézte benne a haját, ráncatlan arcát. Mikor meggyőződött, hogy csakugyan a saját porhüvelyében van most is, azt nem akarta hinni, hogy a saját várában, a régi helyén van. Körülnézett. A kis toronyszoba már sötétes volt, de a könyveit így is láthatta, aztán az ablakhoz lépett és lenézett a tájra. Ez is a régi volt.

Mikor öreg ember néz végig egy tavaszi tájon, abban nincsen semmi veszedelem, de a fiatal mindíg megcsapja valami bűvös lehellet. A megifjodott pedig kétszeresen érzi ezt a tavaszi varázst. Martinus sajnálni kezdte, hogy alkonyat van és ő nem futhat végig a mezőn, fürödve az ifju napsugárban. De így is valami vágy kezdte gyötörni a mező, a gyepe, a szabad után. Megfordult, hogy leszalad a toronyszobája rozoga lépcsőin és megy, megy, míg a lábai birják. S ekkor vette észre, hogy nem mehet, a tündér még ott van.

A tündér elmosolyodott, furcsa látvány lehetett ez a vágyakozó, megifjodott, öreg ember. Aztán, ő maga is vágyva ebből a szűk oduból kifelé, megszólalt:

— És most menjünk ki a szabadba. Engem már várnak is otthon Tündérorszámban, de nem akarok, addig hazarepülni, míg be nem sötétedik, ne lásson annyi ember.

Martinus csak bólintott, ebből az egész beszédből mindössze annyit értett, hogy le fognak menni. Odament a tüzhelyéhez, lángalobbantotta a parazsat, mécset gyújtott és mutatta az utat lefelé a szűk lépcsőkön. Mig mentek hallgatva, vigyázva a lépteikre, Martinus gondolkodott hová vezesse a tündért. Aztán lassan telyesen öntudatra ébredt és emlekezett, hogy valaha volt várkert is az Őrtorony tövében. Elég nagy, el lehetett benne bolyongani, el is vadult már, de annál szebb, regényesebb. Elhatározta, hogy odavezeti a tündért.

Lenn aztán elindultak egymás mellett, majd kart karba fűzve és lassan sétáltak a régi kertben. A csodálatos tavaszi alkonyat vörös fénnyel át-át tört a sűrű bozótban és az utak mellett és ilyenkor a tündérnek minden nagy szépsége mintha megszárszorozódott volna. Mintha valami csodálatos glória fonódott volna körülötte, amely magához vonzza a földi halandókat.

Martinus mesterben leelőször is a legényes gög ébredt életre. Leereszkedő kézmozdulatokkal mutogatta a tündérnek a várat, amely így az alkonyatban még poétikusabbnak, még különösebbnek tűnt föl. És a tündér mindenre kíváncsi volt, elmondatta Martinussal az egész életét a vára történetével együtt. Martinus pedig érezte, hogy mikor így beszélget a tündérré, valami szebb, jobb, nemesebb levegő veszi körül. Egyre jobban kezdett figyelni a tündérré, egyre jobban érezte hogy vonzódik hozzá, aggodalomban várja azt a pillanatot, mikor sőt, tájuknak vége lesz és látta, hogy egyre kevésbé tud másra, mint a tündérré figyelni. És megifjodott szíve lassanként megtelt földi szerelemmel egy tündér iránt.

Ekkorára már eléggé lealkonyodott. A tündér bucsuzni kezdett. Kezét nyújtotta Martinusnak és szólott:

Most pedig elválnok. A harmadik kívánságod is mindenesetre teljesítem, de szeretném, ha visszavonád. Még talán lehet. Próbáld. Martinus elgondolkodott.

— Jó — mondta később — visszavonom egy feltétel alatt, ha te lejössz hozzám feleségül.

— Ne kívánd ezt — kérte szeliden a tündér — csak ezt ne. Te nem tudhatod, milyen nehéz dolog ez. És te se nyernél vele semmit. Semmit, tudom.

Martinus hamar meglágyult, de dacosan, akaratosan hátravetette a fejét:

— Hát akkor én se állok el a szavamtól, — szólott.

— Jól van, jól — mondotta a tündér. — Én csak figyelmeztetni akartalak. És ne is haragdj, nem lenne szép, ha haraggal emlékeznél rám vissza. Nyujtsd a kezéd szépen és Isten veled.

Martinus mind a két kezét nyújtotta volna, de így is eléggé tartóztatta a tündért a bucsukézsorítás örve alatt. Aztán a tündér fölemelkedet a levegőbe és elszállt csendesesen! Utána valami ragyogó, fehér fátoly uszott és az utját finom, fehér vonalaskák jelezték még soká . . .

Martinus lovag pedig, most már, hogy megifjodott, ismét lovag, mint régen. Még soká sétált aztán. Később felballagott a szobáskájába a toronyba és olvasgatni akart, de aztán, hogy sehogyse ment az olvasás, odaállott az ablakhoz, bámult ki az éjszakába és gondolkodott, a jövőjén. Különösen, hogy mit fog csinálni holnap. Ezt hamar elhatározta. Holnap el fog indulni a Császárhoz, megjelenteni neki a csudát amely vele történt. Aztán lesz újra tudós lovag és élni fog a császári udvarban. De boldog lesz-e? Mert úgy érezte, semmiféle boldogsága nem lenne teljes, csak úgy, ha megoszthatná a tündérré, másképp nem is teljesíthető az ő harmadik kívánsága csak ha a tündér lejön hozzá, feleségül. Akkor boldog lenne.

Mire idáig eljutott Martinus, elunta az ablaknál álldogálást. Elimádkozta hát az olvasón az imádságait és lefeküdt. De nagyon nehezen tudott elaludni. Soká vergődött, de az álma kárpótolta mindenért.

Álmodta, hogy a várkertben sétálnak a tündér és ő. Az öreg hársak árnyékot vetnek fölöttük, a mai naphoz, az esküvő napjához méltó ünnepélyes árnyékot és az ut oldalán ezer rózsa hinti illatát és mind mind nyílnak körül a tavaszi virágok; mind, ahány csak van. És csönd, csak ketten beszélgetnek halkán, szinte suttogva és mintha az

**LINOLEUM
ÁRUHÁZ**

Haász Lipót
Piac-u. 49. Telefon 644.

Ott szerezheti be legolcsóbban
sárczipőjét.

egész kert virág harmatos szépségét elhomályosítaná az ő tündérének szöke szépsége. Álmodta, hogy a tündér a tömérdek virág szerelmes illatától megmámorosodva odahajlik hozzá és megcsókolja . . .

Nem álmodott tovább. Ebben a pillanatban a boldogság egész teljességét érezte Martinus lovag és hitte, hogy ezért a pillanattért érdemes volt élnie. Az ő halandó ajkai megtalálták a földöntulit. Érezte, tudta, hogy beteljesedett a harmadik kívánsága is.

És reggel a hü csatlós az ura ágyában egy fiatal, barna halottat talált, ajkán remegő, boldog mosolygással. Csak nagynehezen ismerte meg, hogy kicsoda . . .

A debreczeni gyorsvonatok

sok huzavona után ismét a keletipályaudvarra fognak befutni. Igaza van a MÁV. Igazgatóságának minden ut Rómába vezet. . .

Csendes sikátorok során

Györék József és Nagy Ferenc verseskönyve

Husvétra fog megjelenni a könyvpiacra két fiatal, debreczeni poétának a verseskönyve. Ez lesz az első könyvük, de valami még visszatartja a kezünket, mikor leírnánk róluk ezt a banális frázist: ígéretes tehetségek. Ez a két poéta nem csak „ígéretes“. A teljes kiforrás utolsó stádiumában vannak és van egypár versük olyan, amelyeknek igazán kell a párját keresni. És a mostani fiatalokon annyira megérző hatásoknak is alig lehet rajtuk a nyomait észrevenni. Fiatalok, modernnek mindaketten, de a maguk módja szerint és nem csak a modernkedés illegő divatjából, hanem a szívük és a lelkük hajlamából. Ne tessék azonban ezt a modern szót a rendes legújabb értelmében venni és azt érteni alatta, hogy értelmetlenek, itt ez náluk csak annyi, hogy a verseikben, szó összetételeikben, mondatkötéseikben van valami új, egyéni zamat, valami új, amit úgy hívnak: egyéniség!

Egyik sem akar divatos költő lenni, csak kevesek, válogatott és fejlett művészi érzékű megértők számára írják a verseiket. És azok, akik igazán tudják értékelni, ami új, ami mámorosan szép, ami csudálatosan forró az ő verseikben, nagyon-nagyon megfogják szeretni ezt a két poétát. Az egyik közülök: Györék József, különös őseredeti tehetség. A versei mélyéről mindig érezni valami érthetetlen, mélyből fölparázló tüzet, valami elfojtott, néha aztán rettenetes erővel fellobbanó lángot. Ez az igazi líra, ez, amikor a hideg, kívülről látott tárgyak egyszerre csak megelevennek és mögöttük, a felszínük áttetsző rétege alatt ott látjuk megindulni az Élet áldott, termékenyítő érverését. A szavai pedig valahogy úgy vannak összerakva, mintha mindegyik egy-egy darab alig kihűlt láva volna, érezni rajtuk az őseredeti, nagy tüzet, melynek a kohójában, az ő görög Vulkanus isten rettenetes kalácsütései alatt összeforradtak. A másik poéta Nagy Ferenc, már más tehetség. Az ő ereje a finom és hangulatkelet líra. Apró, puha, halk verseket ír egy szomorú, nagyon fájón, kedvesen szomorú tíu. Az ő verseiben nincsenek külön forró, égető szavak, csak mély, de könnyed alakba öltözött vágyak, érzések, hangulatok. Őt már annyira megverte az élet, hogy már nincs erős, féktelen energiája, nincs gerjedő akarata, csak finom bánata, mintha nehéz, barna, ó bársonyon könnyek rezegnének a félhomályban.

Ez a két költő fog egy verseskönyvet kiadni husvétra. Előfizetési felhívásuk a következő:

Kovács Gyula és Társa női divatterme Debreczen, Főtér 55. Hungária mellett ::

Női felöltők, divat bundák plüsch és szőrme kabátok, leány és gyermek felöltők, boák, Costümök, pongyolák, színházi és esti köpenyek, divatszineken. **Csipke, selyem és szövet blousok dus választéka.**

Alkalmi vásár leszállított legolcsóbb szabott árak mellett

A husvétii könyvpiacra „Csendes sikátorok során“ címmel verseskönyvet adunk ki. Két csöndes poétalélek dala tartalmazza a verseskönyv, mely finom merített papíron, csinos és izléses kiállításban március hó végére, Debreczen sz. kir. város könyvnyomdájában jelenik meg. *Ára 2 korona.* Gyűjtőknek minden 10 példány után tiszteletpéldányt adunk. A gyűjtőveket és előfizetési díjakat március 30-ára kérjük beküldeni Nagy Ferenc ref. s. lelkész címére Hegyközpályiba up. Nagyvárad. 1911. február hó. — Györék József, Nagy Ferenc.

M. E.

A sportról

(Fotball mérkőzés Debreczenben)

E hó 19-én, vasárnap délután a „Sátoraljaujhelyi Atlétikai Club“ és D. T. E. football csapatai kerültek szembe egymással Felső-Magyarország bajnokságáért folyó küzdelemben. A téli pihenő után ez volt a D. T. E.-nek első bemutatkozása. A sátoraljaujhelyi csapat abszolút gyengesége folytán azonban még nem alkothattunk magunknak tiszta képet a debreczeniek formájáról, bár már észrevehető a csatársor és a háttvédek javulása. Kezdet után azonnal a debreczeniek támadnak és rövid idő múlva a lapda az ellenfél hálójában van, változatlan erős játék után: ezt még egy követi s így az I. félidő eredménye 2:0 a D. T. E. javára. A II. félidőben a sátoraljaujhelyiek kapják a jobb helyet, de a láthatóan fáradt csapattal szemben a fiatalabb Markovics már 2 perc múlva megszerzi a II. félidő első goolját. Rövid idő múlva a debreczeni csapat cornert ér el és a jobbszélső Antal rugását az idősebbik Markovics a kapuba fejeli. Ez volt a mérkőzés legszebb goolja, melyet a félidő végéig még egy követett, így tehát a végeredmény 5:0 a D. T. E. javára. A debreczeni csapatból kiváló produkáltak: Lóska és Hofstädter háttvédek, valamint a két Markovics és Antal a csatársorból és ezuttal Moskovicz kapus is igen szépen mentett. A mérkőzést közmegegyezésre Koltay szövetségi bíró vezette. A debreczeniek ezen eredményükkel vezető helyre kerültek a kassaiak és eperjesiekkel együtt, sőt a pontok számát tekintve, egyenesen az első helyen állanak s ha fenti két csapattal szemben, főleg a csatársor, most bemutatott gyors és biztos kapuelőtti helyezkedését megtartja, úgy a büszke bajnoki cím lesz küzdeleink eredménye. A mérkőzés végén azonban előfordult egy olyan dolog, mit szó nélkül nem hagyhatunk. — Minden football verseny befejezte után ősi angol szokás szerint a versenyzők egymás kezét fogva és körbe állva háromszoros „hipp-hipp hurráh“-t kiáltanak, amely egyenesen a győztes csapat megtisztelése és fölényének elismerése. Miután ez a „hipp-hipp hurráh“ nem egyéb, mint az angol nemzet „éljen“ kiáltása, amelyet a művelt nyugat összes nemzeteinek, még a franciáknak sportemberei is elfogadtak és használnak, nemcsak a versenyek, de minden ezzel összefüggésben levő események, ünnepély, bankett stb. alkalmával, igazán érthetetlen, hogy a különben angol-mániában szenvedő magyarok akarnak ezen változtatni. Bamulattal tapasztaltam ugyanis vasárnap, hogy a mérkőzés befejezése után a szokásos „hipp-hipp hurráh“ helyett az ősmagyarok „huj-huj hajrá“ csataordítása hangzott fel. Csak nem akar ez a „hipp-hipp hurráh“ fordítása lenni? Az ember szinte várja a csata kezdetét, amint a csatakiáltástól feltűzelve, a két ellenfél egymásra rohan. A mérkőzés elején még tán volna valami értelme, a végén azonban semmi. Még egyszer mondom: ezen aktus, tisztelgés az ellenfélnek, ergő, csak éljenzés lehet. Ha tehát a szokásos és elfogadott „hipp-hipp hurráh“-t elakarják hagyni, ott van helyette an-

nak helyes magyar fordítása, az „éljen“. Legélénkebben megvilágítja azonban a dolgot, ha egy példát hozok föl. A Magyar Athletikai Szövetség legutóbbi bankettjén a szövetség egyik tekintélyes tagja e mondattal fejezte be tószóját: „poharamat ő felsége első Ferenc József Magyarország apostoli királyára emelem, kit az Isten sokáig éltesse! Hipp-hipp hurrah!“ Micsoda hatást idézett volna elő a jelenlevők között, ha befejezésül „huj-huj hajrá“-t mondott volna? Azt hiszem, chez nem kell kommentár. Végül pedig a D. T. E. szép győzelméhez őszinte szívvel kiáltunk egy „hipp-hipp hurrah“-t s buzdításul a legközelebbi versenyre egy „huj-huj hajrá“-t!

(Gy—y Gy—y)

Krónika

Tavas van, gyönyörű napsütéses tavasz. A márciusok örökké megifjító lehellete röppen szerte-széjjel a kósza szellő szárnyain. Valami édes titokzatos borzongás, valami megnevezhetetlen érzés ejti hatalmába a szíveket. Ez a tavasz lehellete. Csak ilyenkor érezzük, hogy bizony-bizony nem csak állatok, hanem növények is vagyunk még sok tekintetben: mi emberek. Az első tavaszi napsugárral, az első fűzöldeléssel pezsdül tavaszi életre a mi vérünk. A nagy idők, a forradalmak, az emberi nagy tettek és cselekedetek ideje a tavasz. Milyen a mi tavaszunk? Milyen megújódást remélhetünk mi, tavaszaink folyton megújuló során? Künn verőfény, de benn szomorúság; sápadt, kétségbeesett, halovány emberek orcáit hasztalan próbálja pirosra csipni az üde tavaszi szellő és az a sokat emlegetett tavaszi napsugár, nemcsak a rétek első zöldelésén, hanem az emberi lelkek szomorúságának fekete bakacsinján is kénytelen tova surranni. A mai tavasz nem lesz a nagy tettek, nagy eszmék tavasza; ettől a tavasztól még mi nem reménylünk ujjáébredést, a lelkek világában még sokáig fogja behavazni az idő azt az országutat, ami a boldogsághoz vezet. Kevesen tapossák rajta mostan azt a keskeny gyalogutat, amelyen olyan kevesen haladnak. Sok, nagyon sok tavaszi verőfény kell még ahhoz, hogy a lelkek közönyösségének a jege csak valamennyire is felengedjen az ujjidők megújító nagy tavaszán.

A debreczeni ügyvédi kamara ellentétben az ügyvédek országos kongresszusának határozatával a numerus clausus mellett foglalt állást. Sokan döbbsenek meg ennek a hírnök a hallatára. Sokan emlegetik azt, hogy az ügyvédi kamarának ez a határozata ma már nem liberális, hiszen a céhrendszer régen megszűnt az ipari foglalkozások terén is; hogy ujithatnák akkor fel azt éppen az ügyvédek. Minden oldalról sok szó eshetik pro és kontra a numerus clausus ellen, de hogy szóba kerülhet az már megáiban véve is elég bizonyíték arra, hogy az ügyvédi karnak tarthatatlan a helyzete. Felfortyanunk arra a hírré és önzőnek mondjuk a debreczeni ügyvédi kamarát, hogy a numerus clausust követeli, pedig tekintsünk csak széjjel akár itt is, vizsgáljuk csak a debreczeni állapotokat és akkor megfogunk róla győződni, hogy nem egész jogtalan az ügyvédi kamarának az ügyvédi szabadság jogait alapjában sértő numerus claususnak behozatala iránti előterjesztése. — Mert hogy komolyan követelné, azt nem hisszük, csak vétónak tekinthetjük ezt a kívánságot: talán pusztában elhangzó szónak, az ügyvédi kar tarthatatlan helyzetének az elpanaszolásáról. Sok szó eshetnék e kérdéssel kapcsolatban a zugirásatról, mint az ügyvédi prakszis elenségéről; és az ügyvédek helyzetének egyéb megnehezítőjéről, végeredményben azonban egész őszintén szólva közvetlenül csak az követeli a numerus clausus behozatala iránti kívánságokat, hogy az ügyvédek száma rohamosan szaporodik napról-napra. Bizony-bizony ma már

az ügyvédi kenyér — sovány kenyér. Beláthatjuk hogy nagyon sokan osztoznak ezen a sovány kenyeren és ha még többen osztoznának talán több ügyvédnek kellene prakxisa mellet valami mással is foglalkozni hogy éhen ne haljon. Azonban a numerus clausus behozatala semmiképpen sem megengedhető eszköz az ügyvédi kar helyzetének a megjavítására. Az egész magyar jogászság sőt az egyetemi rendszer és különösen a jogi részének gyökeres megváltoztatására lesz szükség. Mi a jog? Mi a jogi tudomány? Középkori elavult tradíciókon épült naggyá a mai jogtudomány: mi azonban még mindig a középkorral tartunk. A magyar jogászság a tanszabadság elvéből ferdén nőtt torznövény, amely minden egészséges fejlődésre képtelen. Nem kell a numerus clausus behozni, hanem reformálni kell a magyar jogioktatást: akkor aztán nem lesz szükségünk ilyen középkori céhrendszer behozatalát követelni.

Most már azután amugy igazában is megindult a villamos. Volt nagy céccó: Stettina államtitkár megadta az engedélyt az új villamos üzembhelyezésére. Most már vigan csengnek-bongnak a „fürge“ sárga kocsik. És hallunk sok-sok közhelyet, hogy Debreczen most már igazán halad. Ezuttal villanyerővel Vége már minden bajnak, minden rossznak: itt az új villamos, felejtünk el örömlünkben mindent. Bizonyos, hogy nagyjelentőségű Debreczen fejlődésében a villamos megindulása. És könnyen megbocsáthatjuk azt a nagy lelkesedést a könnyen hevülőknek, amivel az új villamost üdvözlik. Hiszen oly szépen hangzik ez a csengés-bongás, az esti csendben pedig az ezt követő sajátzerű berregés... Azt hisszük, hogy nem vagyunk Debreczenben. Édes illuziókban ringatjuk magunkat. Csak fel ne ébredjünk azután nagyon gyorsan ebből a szép álomból, amibe az új villamos megindulásának a pusztá ténye, ezeknek a szép, „fürge“ kocsik látása ringatott...

A VÁROSI KÓRHÁZBAN

rend van megint, csak éppen orvos nincs akor amikor kell: különösön éjszaka...

Öt szobás családi ház, minden mellékkeliséggel, modern felszereléssel, lehetőleg parkírozott udvaral vagy kerttel május-ra bérbe kerestetik. Fenyő Sándor Hatvan u. 59.

Új pénzüzet. Értesülésünk szerint a minap Debreczenben hitelszövetkezet alakult „Gazdasági és Kereskedelmi bank szövetkezet“ cég alatt. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjaiul az alapítók által a következők nevezettek ki: igazgatósági elnök Biró Pál földbirtokos, volt gazdasági akadémiai tanár, alelnök dr. Horváth Kálmán kórházi főorvos; igazgatósági tagok: Áron Dávid magánzó (derecskei lakos), Bleyer József kereskedő (nádudvari lakos), Fenyő Mihály kereskedő, Honig Emil kereskedő, Kiss Imre kereskedő, Löwinger Mór kereskedő, Ráher Sándor kereskedő, Rosenberg Sándor szállodatulajdonos, dr. Schwartz Artur ügyvéd, Tóth András földbirtokos és Weisz Ferencz földbirtokos (nyiracsádi lakos) Felügyelő bizottság: Elnök Péterffy József gazdasági ismétlőiskolai igazgató. Lukács Jenő mérnök, Bakóczy Gábor magánhivatalnok és Szilágyi Albert kereskedelmi utazó. Ügyvezető-igazgatónak Kardos Lipót, jogtanácsosnak dr. Sajó Béla ügyvéd választott meg. Az új intézet működését 1911, május 1-én kezdi meg.

A tapétázás ma már művészet ssamba megy. Ujjában feltalálták a müselyem tapétát, mely a mellett hogy valóssággal remekművet képez, olcsó mert tartós, a laikus is moshatja-javíthatja és a színét nem veszti. Kapható Szerdahelyi Adolfnál (Mester u. 21) a ki mindennemű tapétázást és szobafestést vállal.

Porcelán és üveg edények, szervizek, diszműtárgyak és játék-különlegességek gyönyörű és mégis olcsó árban kaphatók. Fővárosi bazár, Simonffy-utcza 1. (Bérház.)

Gyönyörű szép Kobrak divat cipő ujdonságokból álló, *világvárosi cipőkiállítás* látható Hermann Jenő Kobrak cipők raktárának kirakataiban, (Piac-u. 42.), melynek megtekintésére felhívjuk a nagyközönség figyelmét.

A szerkesztésért felelős: KÜRTHY NÁNDOR.

Aszmann Ferencz

uri divat üzlete

Piacz-u. 27. Telefon 34.

Nagy választékban kaphatók az
uri férfi divat körébe tartozó
mindennemű cikkek, valamint
utazási kellékek.

Világhírű Habig kalapok raktára.

Tisztviselők 6% engedményben
részesülnek.

DEMNER

mütermében

(Szent-Anna-u. 5.)

készült

levelezőlapok

rövid idő alatt nagy szen-
zációt keltettek!

Miért?

mert művészi esek, szépek
és tartósak.

12 darab

csak 3 korona.

Groszmann és Mandel banküzlete

Debreczen, Hunyadi-utca 21.

Alapított: 1885-ben.

Ajánl olcsó kamatu
törlesztéses kölcsö-
nöket földbirtokokra
és házakra a leg-
előnyösebb feltéte-
lek mellett. Drágább
kamatu kölcsönöket
olcsóbbra cserél.

Telefon: 76. szám.

Tisztelettel:

Groszmann és Mandel.

Zongorák,

Pianinók

és Czimbalmok

csakis legjobb minőségben, legolcsóbb
árakban, kedvező fizetési feltételek
mellett beszerezhető

Schmidt S.

zongora és hangszer üzletébe

Debreczen, Piacz-utca 73. szám alatt.

Debreczen legrégebb szolid alap-
járól ismert Részletáruháza

KOHN HERMANN
utóda

Zempliner Arthur

Debreczen, Hatvan-u. 17.

Mindenféle divatcikk és vászon
beszerezhető

□ □ Debreczeni □ □

Első Vasbetoncső-gyár Piac-utca 83. szám.

Gyárt: drótbetétes beton-csőveket és
idomdarabokat minden méretben :-:

Vasbeton kiöntő aknákat,

tisztító és iszapfogó aknákat, kutgyü-
rüket stb. — Elvállal mindenféle beton
és vasbeton munkákat. — Terazzo és
keramit munkát és javítását a legol-
csóbb árban.

Nagy raktár kavicsos és rostált homokból, — elsőrendű
portland és román cementből nagyban és kicsinyben.

Budapesti férfiszabó
Debreczen, Sas-u 2.

Angol férfi öltöny
 felöltő v. télikabátot rendelhet
 izléses kivitelben mérték ntán

40-50
 koronáért.

A rendelő közönség szives
 pártfogását kéri
Fettman Sándor.

A ki kényelmes
 elegáns tartós
 cipőt óhajt
 viselje a hirneves
KOBRÁK czipőt
 Kizárólagos raktár
DEBRECZENBEN.
Piacz-u. 42. szám.
 Telefon 654. Telefon 654.

Haas Fülöp és Fiai
 cs. és kir. udvari szállítók
 cs. és kir. szabadalmazott
szőnyeg- és butorszövet
gyárosok
Debreczen, Piac-utca 59., Steinfeld-palota.
 Telefon 560. szám.
 Gyárak: Sopron. Ebergassing Hlinszkó.
 2 fő és 27 fióküzlet.

Legjobb és legolcsóbb pon-
 tos órák 2 évi jótállással

Gasparik
 : órás és ékszer :
 üzletében kaphatók
Debreczen, Hatvan-utca 2. sz.

Órajavítások a legjobban ké-
 szülnek. Inga órák részlet-
 fizetésre is kaphatók.

Elsőrendű fodrásznő
 házakhoz ajánlkozik.
 Fésül a legújabb divat szerint
 Menyasszonyoknak
 legjutányosabb árban :-;
O. Biró Jánosné Árpádtér 46.

Szendrő Sándor
 zongora és hangszerkészítő
 Debreczen, Batthyányi-u. 22. szám.

Zongora, gramofon, min-
 dennemű vonós és fuvó-
 hangszerek, czimbalmok,
 hangszer alkatrészek és
 hangszer felszerelési cik-
 kek áruháza és ipartelepe.

Zongora és pianinó köl-
 csönző (bérbeadó) intézet

Hegedűk és hegedű-felszerelések, római
 húrok, valamint
 gramofonok és gramofon-lemezek
 nagy raktára.

Zongora és hangszer műhely.
 Zongora és czimbalom hangolás.

Telefon szám 629. Alapított 1876-ban.

Legszebb órák és ékszerek
 legolcsóbban jótállással
Gasparik Ádám
 műórás, ékszerész és látszerésznel,
 Hunyadi-u. 12.
 .: Órajavítások jótállással. .:

Értesitem a n. é. közönséget, hogy
 Csapó-utca 39. sz. a. levő üzle-
 temben állandóan kész
férfi-, fiu magyar öltöny
 kapható. Kész szolgálattal
Horváth Gábor
 férfi szabó.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű
 hölgyközönséget, hogy
Hatvan-u. 36. sz. alatt
női szabó műhelyt
 nyitottam.
 Tisztelettel
Kerecsi József.

Ez év január 1-én kezdte meg működését a

Kerületi Bank

mint szövetkezet

Deák Ferencz-utca 26. szám alatt.

Foglalkozik: mindenféle kölcsönök lebonyolításával
 a legolcsóbb kamatláb és legelőnyösebb feltételek
 mellett.

Folyószámla betétet elfogad a legnagyobb kamatozásra.
 Jelzálog kölcsönöket kényelmes visszafizetésre folyósít.
 Új rendszerű életbiztosítás előnyös feltételek mellett:
 heti 1 korona befizetéssel 1000 koronát kaphat mindenki
 15 év múlva. Halál esetén az egész biztosított összeget
 egyszerre megkapja a biztosított hozzátartozói.

Felvilágosítással készséggel szolgál
a Kerületi Bank mint szövetkezet
 igazgatósága.